ומדליקין לו את הנר משום רבי יצחק

אמרו אף צולין לו דג קמן תניא נמי

חכי מי שלא הניח עירובי תבשילין אופין

לו פָת אָחת ומומנין לו קדרה אחת

ומדליקין לו את הנר ומחמין לו קיתון

אחד ויש אומרים אף צולין לו דג קמן

רבא אמר לעולם שהניח ושאני הממנה

דמוכחא מלתא דאדעתא דשבתא קעביד

איתיביה אביי יחנניה אומר בית שמאי

אומרים אין אופין אלא אם כן ערב בפת ואין

מבשלין אלא א"ב ערב בתבשיל ואין מומנין

אלא אם כן היו לו חמין ממונין מערב יו"מ

הא היו לו חמין ממונין מיהא עביד ואע"ג

דמוכחא מלתא דאדעתא דשבת קעביד

אלא אמר אביי כגון שערב לזה ולא ערב

לזה וחנניה היא ואליבא דב"ש: ואין זוקפין

את המנורה: מאי קא עביד אמר רב

חיננא בר ביםנא הכא במנורה של חליות

עסקינן דמחזי כבונה דב"ש סברי יש בנין

בכלים (6) ובִ"ה סברי אין בנין בכלים ואין

סתירה בכלים עולא איקלע לבי רב יהודה

קם שמעיה זקף לה לשרגא איתיביה רב

יהודה לעולא בהנותן שמן בנר חייב משום

מבעיר והמסתפק ממנו חייב משום מכבה

א"ל פּגלאו אדעתאי: אמר פרב פקנבא

ישרי: בעא מיניה אבא בר מרתא מאביי

∘מהו לכבות את הנר מפני דבר אחר אמר לו

האפשר בבית אחר אין לו בית אחר מאי

אפשר לעשות לו מחיצה אין לו לעשות

מחיצה מאי אפשר לכפות עליו את הכלי אין לו כלי מאי אמר ליה ייאסור איתיביה "אין מכבין את הבקעת כדי לחום עליה ואם בשביל שלא יתעשן הבית

או הקדרה מותר אמר ליה ההיא רבי

יהודה היא כי קאמינא אנא לרבנן בעא מיניה

אביי מרבה מהו לכבות את הדלקה ביו"מ

היכא דאיכא סכנת נפשות לא קא מבעיא

לי דאפילו בשבת שרי כי קמבעיא לי משום אבוד ממון מאי א"ל אסור איתיביה אין

מכבין את הבקעת כדי לחום עליה ואם בשביל שלא יתעשן הבית או הקדרה

מותר ההיא רבי יהודה היא כי קאמינא

אנא לרבנן בעא מיניה רב אשי מאמימר מהו לכחול את העין ביו"מ היכא דאיכא

סכנה יוכגון רירא דיצא דמא דמעתא וקדחתא סכנה יוכגון

ותחלת אוכלא לא מבעיא לי ידאפי' בשבת

שרי כי קמבעיא לי סוף אוכלא ופצוחי עינא

 לעיל ח:, כ) [לעיל יוד. יא: שבת קכב: עירובין לה.],
ג) [ברכות כו. וש"ו], ד) [גרס" כ) ס"ח קנסח, ו) [עי׳ תוספות כתובות ז. ד"ה חמרו. למוכות ז. ד"ה מתר], ז) [תוספתא פ"ג], א) [ע"ז כח:], ע) [ע" תוס' שבת לג. ד"ה א"ר זביד], ז) שבת קכט., ל) [שבת קכט.], ל) [עי' רש"י גיטין ח: ד"ה כדאמר], מ) [עי' תום׳ שבת לג. ד"ה אמר רב ובידן, כ) שבת לגג, ס) לעיל ו. שבת קלט:, ע) [דף כח:], פ) [שמות יב], ל) ס״ה שמוליף, ן [ועי' תוס' שבת מו. ד" ד) דחוליות], דחוליות],

הגהות הב"ח (h) גמ' יש בנין בכלים ריש סתירה בכלים ונ"ה סברי: (ב) רש"י ד"ה הגבל למחוט. נ"ב כדאיתא בדף לב ע"ב:

גליון הש"ם גם' מהו לכבות את הגר. עיין כתובות דף ז ע"ל תוס' ד"ה למר ליה:

לעזי רש"י

קרויזו"ל [קרוישו"ל]. מנורה. מוקיי"ר. למחוט (נר). אישטיל"א. גזיר-עץ. (נו). אישטילי או גויו יען. ביב"א. ריר (הפרשת נוזלים). קציד"א. לפלוף. שנקנ"ר [שנקטירו"ד]. רווי-דם. ן שנקטיוד דן. דווי-דום. איתקלפיישו״ן [אישקלפיישו״ן]. קדחת.

מוסף רש"י אין בנין בכלים ואין סתירה בכלים. אין איסור בניו וסתירה בכלים אלא בפקי וטנדינים בכפים מזכח בבחים, דנחייב בבנין כל דהו, והעושה כלי או גומרו בי"ט או בשבת משום מכה בפטיש מו בשבנו נוטוט נוטי בפסים הוא דמחייב, שהוא חיוב לכל גמר מלאכה, או אם הוא דבר שהוא מחליקו חייב משום ממחק, ואם לריך קלוע חייב משום מחתך וכן אורג או מסך או חופר, אבל בנין ומשן מו מופר, מוכל פרן וסתירה לא שייך בהו לאחיובי בסלוק וחזרה, דהא דתנן הבונה כל שהוא, בבתים תנן לפולי לני פאות, לפנוים מק (לעיל יא:). לאו אדעתאי. לא נחתי לני (ברכות כו.) שוגג הייתי (מנחות לה:). קנבא שרי. נר המטשטש והולך מותר לתקנו ולהחזירו ביו"ט (מחמר למקול וליסותים בידים (מחמר למקול וליחש היי חש). רידא. נוטפת עינו לידל, בלע"ו קלייכ"ל (ע"ז בח). דיצא. לישפוננ"ט, לשון נעילה ומתיכה (שם). קדרתא. התחלת מתימות (שש). התחלת שחבר בידים אוכלא. בתחילת החולי (שם) סוף אוכלא. שכבר נתרפה ועדיין קודחת מעט (שם). ופצוחי עינא. שנה לכוחלה יישבורהי עינא. סכח לכוחלה כדי להחיר מרחית עינו (שם). כל דבר שאין בו סכנה. חולה שאם לא יעשו לו רפואה זו אין מסוכן למות ומכל מקום לריך הוא לה, אומר לגכרי ועושה. אצל דצר שיש בו סכנה ישראל עלמו עושה לו (שבת קכט.)**. מסיי**ע אין בו ממש. מי שאינו אלא ע בדבר ואם בא לעשותו בדו אינו יכול, אין בו ממש כאשון הוא כו׳ (לעיל ו.) מת

שערב לוה ולא ערב לוה. אפה ובשל מבעוד יום לשם ערוב ולא ומדליקין לו גר. מכאן משמע שלריך להוכיר בברכת עירובי טמן חמין: במנורה של חליום. וכשנפלה נפרדו חליותיה: יש חורם בנין בכלים. ובוכה חייב בכל שהוא: אין חורם בנין בכלים. ואינו ואם בשביל הדלקה לא התנה משמע הכא דיהא אסור להדליק לו

או תופר שהן אבות מלאכות לעלמם אבל חזרת חליות שאין בה אלא משום בנין אין בונה אלא בבתים ואהלים: קם שמעיה. דעולה: וקף לשרגה. שהיה רוצה שיסתלק השתן לאחוריו ולא ימשך אחר הפתילה ותכבה: שרגת. נר של חרם קרויוו"ל בלע"ו: הנותן שמן בנר. בשבת: המסתפק. הנוטל ממנו ואוכל: הייב משום מכבה. וכבוי בי"ט לא אשתרי: לאו אדעתאי. עשה השמש מה שעשה: קנבת. למחוט כם רחש הפתילה שנעשה פחם שקורין מוקיי"ר בלע"ו: מפני דבר אחר. לשמש מטתו: לעשות מהילה. בסדין: בקעת. אישטיל"א: כדי לחום עליה. שאין כבוי זה לורך י"ט. ואני שמעתי דהוי ליה סותר ע"מ לבנות במקומו: מוסר. אלמא לצורך יום טוב שיהנה סיום שרי: ר' יהודה. דאמר להמוש מכשירי אוכל נפש שרו ודריש יעשה לכם שלכל לרכיכם והאי נמי לרכיכם הוא וכן תשמיש ואנא דאסרנא כרבנן דדרשי הוא לבדו: איסיביה כו'. ואין לך עשון בית גדול מן הדלקה ולורך י"ט הוא לכבותה שלא ילטרך לישב בשרב ובגשמים: למכחל עינא. לשום בו כחול לרפואה: רירא. שעושה ריר ביב"א והוא שקורין קליד"ה בלע"ז שהוא עושה ריר ט שמגליד תמיד: דיצה. פי׳ שנוקב כמו מחט כמו דן ביה מידי (חולין דף לג:): דמח. שנקנ"ר: דמעחח. מדמעת תמיד: קדחתא. לשון קדחה באפי (דברים לב) שורפת והוא שקורין איתקלפיישו"ן: מחלם אוכלא. תחלת החולי של כל אלו: דאפילו בשבת שרי. כדאמרינן במסכת ע"ז (דף כמ:) שורייני דעינא באובנחא דלבה תלו: סוף הוכלה ופלוחי עינה. שקרוב להתרפאות הוא ואינו כוחל אלא להגיה מאורו: איסיביה בקעת. שמותר להנאת הגוף שלא יתעשן: כדשנין. רבי יהודה היא דאמר לכל צרכיכם: עמין ופחת. סוגר ופותח ריסי עיניו להכנים הכחול: איכא רב זביד. שהיה מקשה לי כמותך: ושניי ליה. ופרקתי לו: מסייע אין בו ממש. מי שאינו עושה מלאכה ממש אלא מסייע מעט כי האי ובלאו הוא מתעבדא אין בו ממש.

דקמסייע בהדיה מסייע אין בו ממש: מאי א"ל "אסור איתיביה אין מכבין את הבקעת ושני ליה כדשנין אמימר ששרי

והכי אמר במסכת שבת בהמלניע

(דף לג.) גבי זה יכול וזה אינו יכול

יכול חייב ושאינו יכול פטור ואע"ג

למכחל עינא מנכרי בשבתא איכא דאמרי ∞אמימר גופיה כחל עינא מנכרי בשבתא אמר ליה רב אשי לאמימר מאי דעתיך ידאמר עולא בריה דרב עילאי כל צרכי חולה עושין ע"י נכרי בשבת ואמר רב המנונא סיכל דבר שאין בו סכנה יאומר לנכרי ועושה הני מילי היכא דלא מסייע בהדיה אבל מר קא מסייע בהדיה דקא עמיץ ופתח אמר ליה ״איכא רב זביד דקאי כותך ושניי ליה ∘כמסייע אין בו ממש לאמימר שרא למכחל עינא ביו"ם שני של ראש השנה אמר ליה רב אשי לאמִימר ∞והאמר רבא מת ביום מוב ראשון

מבשילין יהא שרי לבשולי ולאפויי ולאדלוקי וכו׳ חייב אלא אם כן עשה בו מלאכה כגון ממחק או מחתך או אורג - רק נר א' מדחזינן דהולרך להוכיר אדלוקי הנר משמע דאסור למי

שלא הניח להדליק לו רק נר אחד: ובית הלל סברי אין בנין וסתירה (דף מו.) במנורה של חליות כ"ע לח פליגי דאסור וי"ל דהתם מיירי בשבת והכא מיירי בי"ט ולא החמירו חכמים הואיל ואין בנין בכלים אי נמי י"ל דהתם מיירי שכולה של חליות ומפרקין אותה אברים אברים אבל הכא מיירי שאין חסר כאן רק להקימה קלת א ואינה בעלת אברים דכולה

מכבה. אינו ר"ל דאמר לקמן במתני' (דף לב.) חותכה

באור בפי שתי נרות: קנבא שרי. פי׳ רש״י מוקיי״ר בלעז למחוט ראש הפתילה ועושה פחם ולא נהירא דלקמן פרק המביח (דף לב:) קרי ליה מוחטין את הנר מאי מוחטין עדויי חושכא ולה קאמר הכה כי ההיה לישנה דהתם לכ"נ דתרי חטויי יש אחד בשעה שדולק והיינו החוא דלקמן ויש אחד לאחר שכבה שמתקנין אותה כדי שידליק מהר ומסיר הפחם אותה והיינו ההוא דהכא דשרי: אין מכבין את הבקעת וכו'. מכאן יש למחות את הנשים שרגילות

להסיר הפתילה מתוך השמן כשהיא דולקת ומשימין אותה על הקרקע וכן שלא לכסות את האור ומה שנהגו העולם להדליק הנר מי"ט לחברו ואין מדקדקין אם הוא לילה ולעיל פירשתי דהוי הכנה ואין י"ט מכין לחבירו י"ל דאע"ג שאינו לילה מ"מ הוא סמוך לחשיכה ואף באותו יום

דנפישא

בכלים. וא"ת והא נשנת

מחוברת היא: ש והמסתפק ממנו חייב משום מפני שממהר כבוי דלא הוי אלא גרם כבוי וגרם כבוי ביום טוב שרי אע"פ שממהר כבויה ובשבת נמי אינו חייב אלא היינו טעמא הואיל דבאותה שעה ב שהוא מסתפה ממנה מכבה קלתג ומכסה אורו דלא יכול לאנהורי כולי האי כי איכא שמן מועט בנר ולכך נראה ככבוי ומכאן יש להתיר קנדיל"ה של שעוה גדולה לחתוך למטה ממנה כיון דבשעה שחותך אותה אינו מכחיש מאור שלה כלל אנ"ג שהוא גורם לגרום כבויה שרי ודוקא לחתוך אותה באור אבל בסכין אסור אליבא דכולי עלמא

שבראש הפתילה דובכך נוחה כשידליק

לורך הוא אותה הדלקה: ההיא רבי יהודה היא למים ליה לכל צרכיכם ואנן עבדינן כרבנן ואם חאמר והא אנן פסקינן לקמן הלכה כר' יהודה וי"ל דמסיק עליה ואין מורין כן אי נמי י"ל דהא דשרינן מדרשה דלכם היינו דוקא בדברה שהוא אוכל נפש אבל בדבר שאינו אלא לתשמיש בעלמא וכן שלא תתעשן הקדרה אסור:

יתעסקו בו עממין ביום מוב שני יתעסקו בו ישראל ואפילו בשני ימים מובים של ראש השנה דבשבת חייב, פשטינן מינה דביו"ט נמי הזוקף כמסתפק הוא. והמסתפק אסור משום

מכבה, גם המכבה אפילו ביו"ט אסור. א"ל עולא לאו אדעתאי, כלומר לא עשה השמש דבר זה על דעתי. וכן אמר אביי אסור לכבות הנר ביו"ט אפילו אם צריך לשמש מטתו ואין לו בית אחר ולא דבר לעשות לו מחיצה ולא כלי לכפותו על הנר. ומותבינן עליה אין מכבין הבקעת בשביל לחוס עליה, ואם בשביל שלא יתעשן הבית או קדירה מותר. ופריק ההיא ר' יהודה, דתני יעשה לכם לכל צרכיכם, כי קאמינא דאסור אליבא דרבנן דאסרי. וכן א"ל רבה לאביי אין מכבין דליקה ביו"ט (משום) איבוד ממון, אבל אם הוא סכנת נפשות מכבין בשבת וכ"ש ביו"ט. איתיביה אין מכבין את כוי. ופריק האי ר' יהודה כי קאמינא לרבנן. אמר רב יהודה (וקנינא) לו [קניבא] שרי. פירוש יש מי שאומר אין מכבין דיקה ביו"ם (משום) איכור ממון, אבל אם הוא סכנת נפשות מכבין בשבת וכ"ש ביו"ט. איתיביה אין מכבין את כר. ופריק האי ר' יהודה כי קאמינא לדבנן, אמר רב יהודה (וקצינא) יסן [קעינא] שרי. פעיש אל אחזה בהן האור שרי. בעא מינה רב אשי מאמימר מהו לכחול עין ביו"ט. כגון ריא דיצא דמא דמעתא קדחא ווחחלת אוכלא, לא מבעיא לי דאפילו בשבת שרי, כי קא מיבעיא לי סוף אוכלא (דפכוחי) [ופתוחין עינא מאי, איל אסור. איתיביה בקעת כי. ושני ליה האי ר' יהודה היא, כי קאמינא אסור אליבא דרבנן. (ומצאנו חלוקת ר' יהודה ורבנן ביוה"כ, רבנן הוו אמרי אם היה כ"ג זקן או איסטנים מחמין לו חמין ומטילין לתוך הצונן כדי שתפוג צינתן, ותניא ר' יהודה אומר עששיות של ברזל היו מרתיחין מערב יוה"ט ומטילן בצונן כדי שתפוג צינתן, אמר רב ביבי שלא הגיע לצירוף, אביי אמר אפילו תימא הגיע לצירוף, אביי אמר אביי כו". אמימר כחל מגור בשבת. א"ל רב אשי כמאן כעולא דאמר כל צורכי חולה נעשין ע"י גוי בשבת, ואמר רב המנונא כל דבר שאין בו סכנה אומר לנוי ועושהו, הני מילי היכא למיחש בהדיה דעמיץ ופתח עיניה. א"ל רב וביד אמר לי כוותיך, ואמרי ליה מסיע בהדיה, הכא מסיע בהדיה דעמיץ ופתח עיניה. א"ל רב וביד אמר לי כוותיך, ואמרי ליה אמר רבא מת ביו"ט ראשון יתעסקו בו עממין, ביו"ט שני יתעסקו בו ישראל מה שאין כן בביצה. א"ל כנהרדעי סבירא לי דאמרי אף ביצה מותרת, מאי איכא למיחש דילמא עברוה לאלול הא אמר [רב חיננא -

א) ע"פ הערוך ערך קנב שמעתיק דברי רבינו כאן. וברי"ף: קנסא וכן הפי׳ שהביא רבינו הובא גם ברי"ף כאן וע"ש היטב.

מהלכות שבת הלכה כו סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סיי מקיט סעיף ב וסיי שיד סעיף

ב מיי׳ פי״ב מהלכות שבת הלכה ב סמג לארן סה טוש"ע א"ח סי׳ רסה סעיף

בא ג מיי׳ פ״ד מהל' יו״ט הלכה ג סמג לאויו עה טוש"ע א"ח סי תקיד סעיף ב:

פב ד מיי׳ שם טוש״ע א״ח טוש"ע שם סעיף א: פד ז מיי פ"ב מהלכות שבת הלכה ד סמג לאוין סה

טור ש"ע א"ח סי שכח סעיף

סיי תלו סעיף ב: ז מיי שם הלי י של ט מיי שם הלי י: פו י מיי שם טוש"ע שם סיי

שכח סעיף יז: פח כ מייי פ״א שם הלי טו טוש״ע א״ח שם בהג״ה: פט ל מיי פ״א מהלי יו״ט הלכה כד טור ש״ע א״ח

םי׳ תלו סעיף ב:

מוסף תוספות

א. ופעמים מטין אותם

ופעמים זוקפין אותם. מוס׳

הרא"ש שבת מו. ד"ה דחוליות.

ב. דכשממעט השמן ומרחיקו מפי הגר שהוא דולק מיד כהה אור הגר ואין דולק יפה כתחילה והוה

ליה מכבה. רח"ש סימן יז. ועי"ש עוד. ג. ומכהה אורו,

. רהא לא ציל נהוריה כי ליכא

רק מעט שמן. תר״פ. ד. והוא מלשון קניבת ירק.

לשנ״ה. ה. שהם עיקר מכשירי אוכל נפש כגריפת

תנור כדי שלא יחרוך התבשיל עצמו שאם אתה

מחמיר עליו אתי לאימנועי

משמחת י"ט. רשנ"ח.

רבינו חננאל

ואין זוקפין המנורה. אוקימנא במנורה של חוליות משום דמחזי כבונה, וב״ש

לטעמייהו דאמרי יש בנין וסתירה בכלים, ובית הלל אומרים אין בנין בכלים ואין

סתירה בכלים (נמי). וקי״

כב״ה. ותנא של בית ר״ג לא

היו זוקפין המנורה ביו"ט,

ומעשה שנפלה המנורה בלילי יו"ט ברומי בפני ר"ג והזקנים, ועמד ר' עקיבא ווזקפה, א"ל ר"ג עקיבא מה

ייקבוו, אי יי גיקבא מווי לך שאתה מכניס ראשך בין המחלוקות, א״ל למדתנו

רבינו אחרי רבים להטות,

ביני אווי יבים יוויוי. אע״פ שאתה אוסר, הי מתירין והלכה כמרובים. א״ו

יהודה משום ר"ג מטלטליו

עולא איקלע לבי רב יהודה

בלילי יו״ט, קם שמעיה זקף שרגא, כלומר זקפה

ינתקבץ השמן לאחוריה כדי שתכבה מהרה וישאר השמז

ינמצא כאילו מכבה ביו"ט

ים אותיב רב יהודה לעולא מהא

רתניא בשבת. הנותז שמז

יהמסתפק ממנו חייב משום

מכבה. נמצא שמעת שזקף

וחייב משום מכבה, וכיון